Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (dziewiąta izba)

z dnia 11 czerwca 2020 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Status obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi – Dyrektywa 2003/109/WE – Artykuł 12 – Przyjęcie decyzji o wydaleniu rezydenta długoterminowego – Czynniki, które należy wziąć pod uwagę – Orzecznictwo krajowe – Nieuwzględnienie tych czynników – Zgodność – Dyrektywa 2001/40/WE –Wzajemne uznawanie decyzji o wydaleniu obywateli państw trzecich – Znaczenie

W sprawie C-448/19

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (wyższy trybunał sprawiedliwości Kastylii-La Manchy, Hiszpania) postanowieniem z dnia 15 maja 2019 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 czerwca 2019 r., w postępowaniu:

WT

przeciwko

Subdelegación del Gobierno en Guadalajara,

TRYBUNAŁ (dziewiąta izba),

w składzie S. Rodin, prezes izby, M. Vilaras (sprawozdawca), prezes pierwszej izby, i K. Jürimäe, sędzia,

rzecznik generalny: G. Pitruzzella,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu WT – A. García Herrera i A. Abeijón Martínez, abogados,

– w imieniu rządu hiszpańskiego – początkowo M.J. García-Valdecasas Dorrego, a następnie S. Jiménez García, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – S. Pardo Quintillán oraz C. Cattabriga, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

* Język postępowania: hiszpański.

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 12 dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz.U. 2004, L 16, s. 44) w związku z dyrektywą Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich (Dz.U. 2001, L 149, s. 34).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między WT a Subdelegacion del Gobierno en Guadalajara (przedstawicielstwem rządu w prowincji Guadalajara, Hiszpania) dotyczącego decyzji tego organu nakazującej wydalenie WT z terytorium Hiszpanii.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2003/109

3 Artykuł 12 dyrektywy 2003/109, zatytułowany „Ochrona przed wydaleniem”, w ust. 1 i 3 stanowi:

„1. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wydaleniu rezydenta długoterminowego wyłącznie, jeżeli osoba ta stanowi faktyczne i wystarczająco poważne zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.

[…]

3. Przed podjęciem decyzji o wydaleniu rezydenta długoterminowego państwa członkowskie biorą pod uwagę następujące czynniki:

a) czas zamieszkania na ich terytorium;

b) wiek danej osoby;

c) konsekwencje dla danej osoby i członków jej rodziny;

d) powiązania z państwem zamieszkania lub brak powiązań z krajem pochodzenia”.

Dyrektywa 2001/40

4 Z art. 1 ust. 1 dyrektywy 2001/40 wynika, że jej celem jest umożliwienie uznawania decyzji o wydaleniu wydanej przez właściwy organ państwa członkowskiego w stosunku do obywatela państwa trzeciego, który znajduje się na terytorium innego państwa członkowskiego.

5 Artykuł 3 ust. 1 tej dyrektywy stanowi:

„Wydalenie określone w art. 1 stosuje się do następujących przypadków:

a) obywatel państwa trzeciego podlega decyzji o wydaleniu opartej na poważnym i bieżącym zagrożeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa narodowego, podejmowanej w następujących przypadkach:

– skazanie obywatela państwa trzeciego przez wydające państwo członkowskie za przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności na co najmniej jeden rok,

[…]”.

Prawo hiszpańskie

6 Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (ustawa organiczna 4/2000 dotycząca praw i swobód cudzoziemców w Hiszpanii i ich integracji społecznej) z dnia 11 stycznia 2000 r. (BOE nr 10 z dnia 12 stycznia 2000 r., s. 1139), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu rozpatrywanego w postępowaniu głównym (zwana dalej „ustawą 4/2000”), w tytule III reguluje „czyny zabronione objęte prawem cudzoziemców i system karania”.

7 Zawarty w tym tytule art. 57 ma następujące brzmienie:

„1. Jeżeli sprawcą wykroczenia jest cudzoziemiec, którego czyn wypełnia znamiona »bardzo poważnych« albo »poważnych« wykroczeń przewidzianych w art. 53 ust. 1 lit. a), b), c), d) i f) niniejszej ustawy, zamiast kary grzywny można zastosować, przy zachowaniu zasady proporcjonalności, wydalenie z terytorium Hiszpanii po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania administracyjnego i wydaniu decyzji, w której uwzględnione zostaną okoliczności składające się na wykroczenie.

2. Podobnie stanowi podstawę wydalenia, po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania, skazanie cudzoziemca w Hiszpanii albo poza Hiszpanią za umyślny czyn, który stanowi w [Hiszpanii] przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej jednego roku, chyba że nastąpiło zatarcie skazania.

[…]

5. Sankcja w postaci wydalenia nie może zostać nałożona – chyba że popełnione wykroczenie jest wykroczeniem przewidzianym w art. 54 ust. 1 lit. a) lub obejmuje ponowne popełnienie w ciągu jednego roku wykroczenia o tym samym charakterze zagrożonego wydaleniem – wobec cudzoziemców, do których odnoszą się następujące sytuacje:

[…]

b) rezydenci długoterminowi. Przed podjęciem decyzji o wydaleniu rezydenta długoterminowego należy wziąć pod uwagę czas jego zamieszkania w Hiszpanii oraz powstałe powiązania [z Hiszpanią], jego wiek, konsekwencje dla zainteresowanego i członków jego rodziny oraz powiązania z państwem, do którego ma zostać wydalony.

[…]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

8 WT jest obywatelem Maroka posiadającym zezwolenie na pobyt długoterminowy w Hiszpanii. W dniu 22 lutego 2016 r., gdy stawił się przed właściwymi organami policji, by dopełnić formalności związanych ze swym statusem cudzoziemca, zajmujący się sprawą funkcjonariusz policji zorientował się, że w okresie między rokiem 2011 a rokiem 2014 WT był kilkakrotnie skazany, między innymi trzykrotnie na karę pozbawienia wolności w wymiarze powyżej roku. W związku z tym wobec WT zostało wszczęte postępowanie administracyjne, w takcie którego został on wysłuchany.

9 WT podnosił między innymi, że wcześniejsze przypadki skazania nie mogą same w sobie uzasadniać jego wydalenia z terytorium Hiszpanii, a także, że zamieszkując w tym państwie członkowskim przez ponad 10 lat, zintegrował się ze społeczeństwem hiszpańskim i przyjął jego kulturę. To również z tym państwem łączą go więzi rodzinne i zawodowe.

10 W dniu 26 kwietnia 2016 r. przedstawicielstwo rządu w prowincji Guadalajara wydało decyzję nakazującą wydalenie WT z terytorium Hiszpanii, stojąc na stanowisku, że zostały w jego przypadku spełnione przesłanki stosowania podstawy wydalenia, o którym mowa w art. 57 ust. 2 ustawy 4/2000.

11 WT zaskarżył tę decyzję przed Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Guadalajara (sądem administracyjnym szczebla prowincji nr 1 w Guadalajarze, Hiszpania). Na poparcie skargi powtórzył zasadniczo zarzuty podniesione w trakcie postępowania administracyjnego.

12 Wyrokiem z dnia 3 lipca 2017 r. Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Guadalajara (sąd administracyjny szczebla prowincji nr 1 w Guadalajarze) oddalił skargę WT jako niezasadną. WT wniósł od tego wyroku apelację do sądu odsyłającego – Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (wyższego trybunału sprawiedliwości Kastylii-La Manchy, Hiszpania), podnosząc naruszenie art. 12 dyrektywy 2003/109.

13 We wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd odsyłający odnotowuje istnienie dwóch wyroków Tribunal Supremo (sądu najwyższego, Hiszpania) z dni 19 i 27 lutego 2019 r., w których ten ostatni sąd – powołując się w szczególności na art. 3 ust. 1 lit. a) tiret pierwsze dyrektywy 2001/40 – orzekł, że na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy 4/2000, bez stosowania ust. 5 tego artykułu, należy automatycznie wydalać cudzoziemców będących rezydentami długoterminowymi skazanych za umyślne przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej jednego roku.

14 Sąd odsyłający, który uściśla, że jest związany orzecznictwem Tribunal Supremo (sądu najwyższego), uważa, że wspomniane wyroki tego ostatniego sądu są nie do pogodzenia z przepisami dyrektywy 2003/109 zgodnie z ich wykładnią dokonaną przez Trybunał w wyrokach z dnia 8 grudnia 2011 r., Ziebell (C-371/08, EU:C:2011:809), i z dnia 7 grudnia 2017 r., López Pastuzano (C-636/16, EU:C:2017:949). Zdaniem sądu odsyłającego wspomniane wyroki Tribunal Supremo (sądu najwyższego) opierają się na dyrektywie 2001/40, która ma charakter czysto proceduralny, co doprowadziło do wyciągnięcia wniosków, które wydają się błędne pod względem prawnym.

15 Artykuł 3 ust. 1 lit. a) tiret pierwsze tej ostatniej dyrektywy przewiduje bowiem jedynie, że decyzja o wydaleniu oparta na poważnym i bieżącym zagrożeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa narodowego jest wykonalna w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie jej wydania między innymi wówczas, gdy została wydana na podstawie skazania obywatela państwa trzeciego przez wydające decyzję państwo członkowskie za przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności w wymiarze najmniej jednego roku. Przepis ten nie reguluje natomiast okoliczności, w których decyzję taką można wydać.

16 W tym kontekście Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (sąd najwyższy Kastylii-La Manchy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

Czy zgodna z art. 12 [dyrektywy 2003/109] oraz między innymi z wyrokami Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 grudnia 2011 r., Ziebell (C-371/08, EU:C:2011:809), i z dnia 7 grudnia 2017 r., López Pastuzano (C-636/16, EU:C:2017:949), jest wykładnia sformułowana w wyrokach hiszpańskiego Tribunal Supremo (sądu najwyższego) nr 191/2019 z dnia 19 lutego 2019 r., wydanego w związku ze skargą kasacyjną 5607/2017 (ES:TS:2019:580), i nr 257/2019 z dnia 27 lutego 2019 r., wydanego w związku ze skargą kasacyjną 5809/2017 (ES:TS:2019:663), zgodnie z którą możliwe jest poprzez interpretację dyrektywy [2001/40] stwierdzenie, że każdy obywatel państwa trzeciego posiadający zezwolenie na pobyt długoterminowy, który popełnił przestępstwo podlegające karze pozbawienia wolności na okres co najmniej jednego roku, może i powinien być „automatycznie" wydalony, tzn. [bez] konieczności dokonania jakiekolwiek oceny, czy obywatel ten stanowi rzeczywiste i aktualne zagrożenie oraz oceny okoliczności dotyczących sytuacji osobistej, rodzinnej, społecznej lub sytuacji związanej z zatrudnieniem, o których mowa w dyrektywie [2003/109]?".

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

17 Z uwagi na to, że w pytaniu prejudycjalnym sąd odsyłający wspomina o dwóch Tribunal Supremo (sądu najwyższego), na wstępie należy przypomnieć, że jakkolwiek w ramach postępowania prejudycjalnego nie jest zadaniem Trybunału rozstrzyganie w przedmiocie zgodności norm prawa krajowego, w tym pochodzenia orzeczniczego, z normami prawa Unii, to jest on właściwy do udzielenia sądowi krajowemu wszelkich wskazówek w zakresie wykładni tego prawa, umożliwiających temu sądowi ocenę powyższej zgodności, w celu wydania orzeczenia w zawisłej przed nim sprawie (wyrok z dnia 26 stycznia 2010 r., Transportes Urbanos y Servicios Generales, C-118/08, EU:C:2010:39, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo).

18 Wynika stąd, że w kontekście niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym nie jest zadaniem Trybunału ustalanie, czy sąd odsyłający prawidłowo odczytał wyroki Tribunal Supremo (sądu najwyższego), które przytacza w swoim wniosku, ani czy wyroki te naruszają prawo Unii. Obowiązkiem Trybunału jest natomiast wskazanie sądowi odsyłającemu, czy art. 12 dyrektywy 2003/109 stoi na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu o takim znaczeniu, jakie ten sąd przypisuje wspomnianym wyżej wyrokom Tribunal Supremo (sądu najwyższego).

19 W konsekwencji należy przyjąć, że poprzez zadane pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 12 dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które – zgodnie z jego wykładnią dokonaną w orzecznictwie krajowym poprzez odniesienie do dyrektywy 2001/40 – przewiduje wydalenie każdego obywatela państwa trzeciego posiadającego zezwolenie na pobyt długoterminowy, który popełnił przestępstwo podlegające karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej jednego roku, bez potrzeby badania, czy ten obywatel państwa trzeciego stanowi rzeczywiste i dostatecznie poważne zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego oraz bez uwzględnienia okresu jego zamieszkiwania na terytorium tego państwa członkowskiego, jego wieku, konsekwencji dla niego oraz członków jego rodziny, a także powiązań z państwem zamieszkania lub braku powiązań z krajem pochodzenia.

20 W tej kwestii należy przypomnieć, że w pkt 29 wyroku z dnia 7 grudnia 2017 r., López Pastuzano (C-636/16, EU:C:2017:949), Trybunał, w odpowiedzi na pytanie sądu hiszpańskiego rozpatrującego sprawę dotyczącą tego samego przepisu prawa hiszpańskiego co przepis wskazany przez sąd odsyłający w niniejszej sprawie, orzekł, że art. 12 dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które – zgodnie z jego interpretacją

dokonywaną przez część sądów tego państwa – nie przewiduje stosowania wymogów ochrony przed wydaleniem obywatela państwa trzeciego będącego rezydentem długoterminowym w odniesieniu do każdej decyzji administracyjnej o wydaleniu, bez względu na charakter lub tryb prawny tego środka.

21 I tak z pkt 25–27 tego wyroku Trybunału wynika w istocie, że art. 12 dyrektywy 2003/109 stoi na przeszkodzie wydaniu przez państwo członkowskie decyzji o wydaleniu obywatela państwa trzeciego będącego rezydentem długoterminowym wyłącznie na podstawie wydanych wobec niego w przeszłości wyroków skazujących, bez ustalenia, czy ten obywatel państwa trzeciego stanowi rzeczywiste i dostatecznie poważne zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego oraz bez uwzględnienia poszczególnych elementów wymienionych tymże art. 12 ust. 3, mianowicie okresu jego zamieszkiwania na terytorium tego państwa członkowskiego, jego wieku, konsekwencji dla niego oraz członków jego rodziny, a także powiązań z państwem zamieszkania lub braku powiązań z krajem pochodzenia.

22 Przepisy dyrektywy 2001/40 nie mogą uzasadniać odmiennej wykładni art. 12 dyrektywy 2003/109.

23 Jak w istocie wskazała Komisja Europejska w uwagach na piśmie, z art. 1 ust. 1 dyrektywy 2001/40 wynika, że dotyczy ona uznawania przez jedno państwo członkowskie decyzji o wydaleniu wydanej przez właściwy organ innego państwa członkowskiego w stosunku do obywatela państwa trzeciego, który znajduje się na terytorium pierwszego państwa członkowskiego.

24 Dyrektywa ta nie reguluje zatem przesłanek wydania przez państwo członkowskie takiej decyzji wobec obywatela państwa trzeciego będącego rezydentem długoterminowym, który znajduje się na jego własnym terytorium.

25 W świetle powyższych rozważań na przedłożone pytanie należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 12 dyrektywy 2003/109 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które – zgodnie z jego wykładnią dokonaną w orzecznictwie krajowym poprzez odniesienie do dyrektywy 2001/40 – przewiduje wydalenie każdego obywatela państwa trzeciego posiadającego zezwolenie na pobyt długoterminowy, który popełnił przestępstwo podlegające karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej jednego roku, bez potrzeby badania, czy ten obywatel państwa trzeciego stanowi rzeczywiste i dostatecznie poważne zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego oraz bez uwzględnienia okresu jego zamieszkiwania na terytorium tego państwa członkowskiego, jego wieku, konsekwencji dla niego oraz członków jego rodziny, a także powiązań z państwem zamieszkania lub braku powiązań z krajem pochodzenia.

W przedmiocie kosztów

26 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (dziewiąta izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 12 dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które – zgodnie z jego wykładnią dokonaną w orzecznictwie krajowym poprzez odniesienie do dyrektywy 2001/40 z dnia 28 maja 2001 r. – przewiduje wydalenie każdego obywatela państwa trzeciego posiadającego zezwolenie na pobyt długoterminowy, który popełnił przestępstwo podlegające karze pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej jednego roku, bez potrzeby badania, czy

ten obywatel państwa trzeciego stanowi rzeczywiste i dostatecznie poważne zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego oraz bez uwzględnienia okresu jego zamieszkiwania na terytorium tego państwa członkowskiego, jego wieku, konsekwencji dla niego oraz członków jego rodziny, a także powiązań z państwem zamieszkania lub braku powiązań z krajem pochodzenia.

Podpisy